

INTERPELACJA

Zielona Góra, 31 grudnia 2021 r.

Składający: Radna Aleksandra Mrozek

Dotyczy: **Braku kompleksowej edukacji ekologicznej na poziomie województwa i środków zabezpieczonych na jej realizację.**

Zarząd Województwa Lubuskiego,

Lubuskie to najbardziej zalesiony region w Polsce. Lasy rosną na połowie powierzchni województwa. Nie ma też wielkiego przemysłu. Cichy, czysty i przyjazny środowisku region przyciąga turystów. Niestety, nie oznacza to, że w Lubuskiem nie ma problemów z zanieczyszczonym powietrzem. Kryzys klimatyczny i środowiskowy przyjmuje najróżniejsze oblicza. Myślimy o nich, kiedy z kranu przestaje lecieć woda, a huraganowy wiatr pustoszy tysiące hektarów lasu. Ale częścią opowieści o kryzysie są również elektrownie węglowe, oszczędzanie energii, zmiany w przemyśle motoryzacyjnym czy walka z zanieczyszczeniem powietrza.

Opowiadamy o smogu, jego wpływie na nasze zdrowie i rozwiązaniach, dzięki którym przestaje unosić się nad naszymi domami. Przyglądamy się również zapisom Zielonego Nowego Ładu – najważniejszego w ostatnich dekadach projektu ekologicznego w Europie. Jest też i dobra informacja dla lubuskiego. W trakcie najbliższych siedmiu lat z Lubuskiego mają zniknąć kopciuchy. Nie będzie można używać kotłów, pieców czy kominków, które nie spełniają odpowiednich norm. Najwięcej zanieczyszczeń trafia do powietrza z mieszkań i domów. Ale walka ze smogiem musi być wsparta działaniami promocyjnymi, edukacją, informowaniem i szkoleniem. Konieczne jest zaplanowanie i przeprowadzenie długofalowych kampanii informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do Lubuszan. Mieszkańcy muszą znać przepisy dotyczące m.in. zakazu spalania odpadów i wymogów standardów urządzeń grzewczych. Trzeba promować niskoemisyjne źródła ogrzewania oraz ciepło sieciowe, wiedzę na temat niskoemisyjnych paliw stałych oraz prawidłowej eksploatacji instalacji do ich spalania. Należy również pokazywać, jak można oszczędzać energię, np. dzięki termomodernizacji, informować mieszkańców o wpływie zanieczyszczeń na zdrowie oraz przekazywać wskazówki, jak ograniczyć narażenie się na złą jakość powietrza. W związku z ewidentnym brakiem kompleksowej edukacji ekologicznej i nie zapisaniem w budżecie województwa lubuskiego na 2021 r. konkretnych środków na edukację ekologiczną kieruję do Zarządu Województwa pytania i proszę o odpowiedź na następujące pytania:

1. Dlaczego w budżecie województwa, mimo składanych przez radnych wniosków, nie zabezpieczono środków na edukację ekologiczną?
2. Czy Zarząd Województwa ma koncepcję kompleksowej edukacji ekologicznej Lubuszan? Jeżeli tak, to w jakiej formie będzie prowadzona i za pomocą jakich narzędzi będzie mierzona efektywność tej edukacji i jak będzie dokonywana jej ewaluacja?
3. Jakie zaplanowano i w jakim czasie zostaną przeprowadzone długofalowe kampanie informacyjno-edukacyjnych skierowane do Lubuszan dotyczące walki ze smogiem?
4. Czy mieszkańcy regionu znają przepisy dotyczące m.in. zakazu spalania odpadów i wymogów standardów urządzeń grzewczych? Czy i w jaki sposób ta wiedza była sprawdzana?
5. Czy była przeprowadzona na poziomie regionu kampania dotycząca wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie?
6. Jakie mechanizmy zostały wdrożone aby skuteczniej zwiększyć rolę odnawialnych źródeł energii?
7. Na jakim poziomie jest wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w regionie i jak to wygląda w porównaniu z innymi regionami?

Z poważaniem,

Radna Aleksandra Mrozek

Zielona Góra, 27 stycznia 2021 r.

DŚ.II.0003.1.2021

Pani
Aleksandra Mrozek
Radna Województwa Lubuskiego

Odpowiadając na interpelację złożoną w dniu 8 stycznia 2021r. przez Radną Województwa Lubuskiego – Panią Aleksandrę Mrozek dotyczącą edukacji ekologicznej na poziomie województwa i środków zabezpieczonych na jej realizację, po uzyskaniu informacji od Departamentu Infrastruktury Społecznej, Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym oraz Departamentu Infrastruktury i Komunikacji wyjaśniam co następuje:

1. Departament Infrastruktury Społecznej mając na uwadze konieczność wdrożenia edukacji ekologicznej, wpajania szacunku dla środowiska naturalnego wśród dzieci, młodzieży i całego środowiska, zgłosił do Krajowego Programu Odbudowy, projekt pod nazwą Lubuska Szkoła Przyszłości. Projekt ten będzie skierowany do wszystkich szkół podstawowych na terenie województwa lubuskiego. Przedsięwzięcie obejmować będzie działania związane z rozwojem kształcenia podstawowego ze szczególnym uwzględnieniem edukacji środowiskowej i ekologicznej. Program nauczania zostanie opracowany jako jednolity dla wszystkich szkół podstawowych w województwie i będzie realizowany poprzez metody doświadczalne, projekty i warsztaty. Planowany termin realizacji projektu - lata 2022-2030. Finansowanie – środki Unii Europejskiej. Realizatorem projektu będzie województwo lubuskie, jednostki samorządu terytorialnego oraz stowarzyszenia zajmujące się szeroko pojętą ekologią.
2. W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020 w Osi Priorytetowej 3. *Gospodarka Niskoemisyjna* organizowane są nabory oraz wdrażane

projekty m.in. w Działaniu 3.1 - *Odnawialne źródła energii*. Celem głównym całej Osi Priorytetowej 3 jest przejście na gospodarkę niskoemisyjną poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE) i wzrost efektywności energetycznej. Celem szczegółowym Działania 3.1 jest zwiększony udział produkcji energii z OZE na terenie województwa lubuskiego.

W przedmiotowym Działaniu wsparciem objęte mogą zostać przedsięwzięcia dotyczące budowy nowych źródeł wytwórczych – ciepłych oraz wytwarzających energię elektryczną (tj. wykorzystujące energię geotermalną, wiatrową, wodną, słoneczną oraz energię pochodzącą z biomasy i biogazu). Dzięki realizacji inwestycji w tym zakresie zwiększyła się liczba nowych instalacji OZE oraz wzrósł poziom produkcji energii ze źródeł odnawialnych – głównie energia słoneczna.

Pomoc finansowa skierowana została również na działania związane

z budową instalacji do produkcji biokomponentów i biopaliw (drugiej oraz trzeciej generacji), a także rozbudowę i modernizację elektroenergetycznej sieci dystrybucyjnej, umożliwiającą przyłączanie jednostek wytwórczych OZE do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego.

Odrębne Działania RPO-L2020 Osi Priorytetowej 3. realizują wsparcie w ramach efektywności energetycznej w tym termomodernizacja budynków (Działanie 3.2), ograniczanie niskiej emisji w miastach – transport ekologiczny i budownictwo zeroemisyjne (Działanie 3.3). Warto zwrócić uwagę, iż w Działaniu 3.3 w typie IV projektów przewidziano: Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa i wymiana źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych.

Na inwestycje ukierunkowane na działania poprawiające stan środowiska w ramach Osi Priorytetowej 3. *Gospodarka Niskoemisyjna* RPO-L2020 wydatkowano do tej pory 452 064 527,27 PLN na realizację 157 projektów, w tym:

- odnawialne źródła energii (Działanie 3.1) 42 umowy na kwotę dofinansowania ze środków UE w wysokości 72 624 579,69 PLN. Obecnie trwa procedura zawarcia kolejnych umów;

- termomodernizacja (Działanie 3.2) zawarto dotychczas 85 umów o dofinansowanie projektów na łączną kwotę dofinansowania UE wynoszącą 216 601 876,53 PLN;
- ograniczanie niskiej emisji w miastach – transport ekologiczny i budownictwo zeroemisyjne (Działanie 3.3) 25 projektów o wartości dofinansowania UE wynoszącej 153 554 933,16 PLN. Obecnie trwa procedura zawierania kolejnych umów;
- kogeneracja (Działanie 3.4) 5 projektów o łącznej wartości środków UE: 9 283 137,89 PLN.

Jednocześnie informuję, że w 2020 r. Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym - Lubuskie 2020 przeprowadził kampanię szerokiego zasięgu pt. DOBRY KLIMAT DLA FUNDUSZY. Jednym z podhaseł akcji było „Dobry klimat dla środowiska”.

W ramach kampanii w zakresie OZE oraz ekologii przeprowadzono m.in. następujące działania:

- publikacje prasowe i internetowe poświęcone nowym projektom w ramach RPO;
- relacje na FB Województwa Lubuskiego z podpisania nowych umów w ramach RPO.

Prowadzone były również spotkania z beneficjentami, w tym m.in.:

- oficjalne podpisanie w Gorzowie Wlkp. 6 umów dot. termomodernizacji budynków, działań wspierających wymianę starych pieców oraz gospodarki odpadami (20.05.2020 r.),
- oficjalne podpisanie umowy na realizację projektu związanego z kogeneracją w szpitalu w Gorzowie Wlkp. (25.05.2020 r.),
- oficjalne podpisanie umowy na realizację projektu związanego z fotowoltaiką w Górzycy (10.09.2020 r.),
- oficjalne podpisanie umowy na realizację projektu dot. produkcji ekologicznych kominków w Zielonej Górze (23.09.2020 r.),
- oficjalne podpisanie umowy dot. przebudowy przepompowni ścieków oraz sieci kanalizacyjno-tłocznej w Łagowie (01.10.2020 r.),
- oficjalna wizytacja projektu fotowoltaicznego w stacji uzdatniania wody w Gubinie (02.10.2020 r.)

Warto też dodać, iż w przyszłej perspektywie finansowej 2021 - 2027 w ramach Celu Polityki 2 – *bardziej przyjazna dla środowiska bezemisyjna Europa*, przewidywane jest wsparcie w postaci działań edukacyjnych dotyczących ochrony

środowiska, w szczególności skierowane do młodszych grup wiekowych, w tym: promocja zachowań indywidualnych oraz grupowych, które sprzyjają racjonalnemu korzystaniu z zasobów środowiskowych i wspierają ochronę zasobów nieodnawialnych, edukacja ekologiczna, w tym zwiększenie świadomości obywateli/konsumentów oraz kształtowanie postaw w celu wywołania zmiany zachowań na proekologiczne.

3. W przypadku natomiast mechanizmów mających na celu zwiększenie roli odnawialnych źródeł energii w regionie, samorząd województwa od lat prowadzi politykę której istotnym elementem jest promowanie wykorzystania OZE oraz innych nowoczesnych metod wytwarzania energii. W 2008 roku powołano Regionalną Radę ds. Energetyki przy Marszałku Województwa Lubuskiego i do dnia dzisiejszego zorganizowano 23 posiedzenia Rady, które w dużej mierze były poświęcone zagadnieniom rozproszonych źródeł energii, w tym OZE. Dodatkowo Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego w latach 2008 – 2018 przygotował kilka wojewódzkich dokumentów z zakresu energetyki, tj.: - Studium rozwoju systemów energetycznych w województwie lubuskim do roku 2025, ze szczególnym uwzględnieniem perspektyw rozwoju energetyki odnawialnej (2008 r.), - Kompendium Studium jw. (2009 r.), - Strategię Energetyki Województwa Lubuskiego (2013 r.), Zielona Góra, 21 stycznia 2021 r. - Analizę stanu realizacji Strategii Energetyki Województwa Lubuskiego wraz z prognozą rozwoju sektora energetycznego na terenie województwa lubuskiego do 2030 roku (2018 r.). Powyższe opracowania zawierają szeroką analizę odnawialnych źródeł energii, przedstawioną w ujęciu regionalnym, a same dokumenty były również przyjmowane przez Sejmik Województwa Lubuskiego. W odniesieniu do poziomu wykorzystania OZE w regionie, z informacji ujętych w projekcie Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 wynika, że udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem w roku 2018 w województwie lubuskim wyniósł 19,9% co stanowi 9 miejsce w kraju i był to wynik powyżej średniej krajowej, która wyniosła 12,7%. Należy nadmienić, iż z przeprowadzonej inwentaryzacji w ramach wspomnianej Analizy stanu realizacji Strategii Energetyki Województwa Lubuskiego, w latach 2011 – 2016 w województwie znacząco zwiększyła się moc osiągalna w OZE, jak również produkcja energii elektrycznej z OZE, tj. kolejno z 51,1 MW do ok 220 MW oraz z 271 GWh do ok 632 GWh.

4. Szereg działań edukacyjno-informacyjnych w obszarze tematycznym jakim jest ochrona powietrza, wynikających z zakresu działania, podejmowanych było również przez Departament Środowiska. Realizowane było to przede wszystkim w ramach opracowywanych dokumentów programowych, takich jak: Program ochrony powietrza dla strefy lubuskiej wraz z planem działań krótkoterminowych; Program ochrony powietrza dla strefy miasto Zielona Góra wraz z planem działań krótkoterminowych; Program ochrony powietrza dla strefy miasto Gorzów Wlkp. wraz z planem działań krótkoterminowych. Wypełniając obowiązek wynikający z art. 91 ust. 9 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r., poz. 1219 ze zm.), oraz zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020r., poz. 283 z późn. zm.) zapewniono możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu, którego przedmiotem było opracowanie Programów ochrony powietrza wraz z planami działań krótkoterminowych.

Wszelkie informacje o pracach nad Programami zamieszczone zostały na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego

W ramach też prowadzonych konsultacji społecznych, odbyły się spotkania konsultacyjne, na których omawiano m.in. harmonogram realizacji działań naprawczych:

- działanie 1 - Obniżenie emisji z indywidualnych systemów grzewczych w wyniku eliminacji niskosprawnych urządzeń na paliwa stałe;
- działanie 2 - Działania promocyjne i edukacyjne oraz informacyjne i szkoleniowe.
- działanie 3 – Prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ograniczających używanie paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania paliw.

Podkreślono znaczenie tych działań oraz wskazano jednostki realizujące to zadanie.

Działania o charakterze edukacyjno- informacyjnym były też prowadzone przy okazji przygotowywania uchwał Sejmiku Województwa Lubuskiego w sprawie

wprowadzenia ograniczeń lub zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (tzw. uchwała antysmogowa)

W celu określenia rodzaju i skali środków, których wdrożenie przyczyni się do dotrzymania wymaganych poziomów stężeń w strefach województwa lubuskiego opracowano dokument pn. „Ekspertyza wskazująca efekt ekologiczny wprowadzenia na obszarze województwa lubuskiego, ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw stałych”, który prezentowany był wraz z projektami uchwał podczas konsultacji społecznych. W ramach natomiast podsumowania prac nad projektami uchwał antysmogowych zorganizowana została dnia 18 maja 2018r. Konferencja pn. „Smog – działania samorządu”, na której prezentowano m.in. następujące tematy:

- Stan jakości powietrza w województwie lubuskim – wyniki pomiarów jakości powietrza oraz metodyka dokonywania pomiarów stężeń substancji w powietrzu.
- Programy ochrony powietrza stref województwa lubuskiego oraz efekty ich realizacji.
- Wpływ poszczególnych źródeł substancji na rejestrowane stężenia – przyczyna występowania przekroczeń stężeń normowanych substancji
- Wymagania stawiane kotłom grzewczym zgodnie z obowiązującymi normami
- Możliwe do realizacji scenariusze działań naprawczych mających przyczynić się do poprawy jakości powietrza w województwie
- Możliwości finansowania działań służących poprawie jakości powietrza

Ponadto pragnę zaznaczyć, że poza ścieżką formalną, wynikającą z przepisów prawa dot. m.in. zapewnienia dostępu społeczeństwa do informacji o stanie środowiska oraz uwzględniania zagadnienia edukacji ekologicznej w dokumentach o charakterze strategicznym i programowym w szczególności z dziedziny ochrony środowiska, promowanie zagadnień ekologicznych odbywa się również poprzez środki masowego przekazu, które pełnią ważną rolę w kształtowaniu świadomości ekologicznej. Doceniając znaczenie mediów Departament opracowywał szereg materiałów informacyjnych z zakresu ochrony powietrza m.in. dla Gazety Lubuskiej, Gazety Regionalnej, Tygodnika Regionalnego w Nowej Soli, magazynu - Świat Kominków, Media Support Group Sp. z o.o - Pomorski Park Naukowo-Technologiczny Magazynu Biomasa i Rynek Peletu oraz uczestniczył w Debatach

ekologicznych organizowanych przez Gazetę Lubuską – Niska emisja wielki problem, Ochrona powietrza oraz w Debacie – Czas na czyste powietrze – organizowanej dla młodzieży szkół średnich w Gorzowie Wlkp.; Samorząd w Europie: ekologia – gospodarka – rozwój – współpraca.

Należy również pamiętać, że w dobie szeroko rozwiniętego dostępu do internetu informacje nt stanu jakości powietrza, działań podejmowanych w celu poprawy jakości powietrza, obowiązujących przepisów prawa w tym zakresie, można pozyskać z wielu stron internetowych, takich chociażby jak: <https://www.gov.pl/web/klimat> ; <https://www.gios.gov.pl/pl/> ; <https://isap.sejm.gov.pl/> ; <https://www.nfosigw.gov.pl/> ; <https://www.wfosigw.zgora.pl/>; <https://ios.edu.pl/>

Biorąc jednak pod uwagę, że wzmacnianie świadomości ekologicznej ma kluczowe znaczenie dla wdrażania standardów ochrony środowiska, jeśli tylko sytuacja epidemiologiczna się poprawi, wspólnie z Zespołem Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego planuje się realizację warsztatów, spotkań edukacyjnych. Środki na realizację zadania w kwocie 100 tys. zł zostały zapisane w budżecie województwa w dziale 925 - Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody; rozdziale 92502 – Parki krajobrazowe.

Z poważaniem

z up. Marszałka Województwa

Jerzy Raczyński

Zastępca Dyrektora Departamentu

Departament Środowiska

[podpisano certyfikowanym podpisem elektronicznym]

Zielona Góra, 21 stycznia 2021
stycznia 2021 r.

DG.II.0003.1.2021

**Pani
Aleksandra Mrozek
Radna Województwa Lubuskiego
Biuro Sejmiku
Województwa Lubuskiego
w miejscu**

Szanowna Pani,

w nawiązaniu do Pani interpelacji z dnia 31 grudnia 2020 roku dotyczącej braku kompleksowej edukacji ekologicznej na poziomie województwa i środków zabezpieczonych na jej realizację, poniżej przedstawiam stosowne wyjaśnienia do punktu 6 i 7 interpelacji.

W przypadku mechanizmów mających na celu zwiększenie roli odnawialnych źródeł energii w regionie, samorząd województwa od lat prowadzi politykę której istotnym elementem jest promowanie wykorzystania OZE oraz innych nowoczesnych metod wytwarzania energii.

W 2008 roku powołano Regionalną Radę ds. Energetyki przy Marszałku Województwa Lubuskiego i do dnia dzisiejszego zorganizowano 23 posiedzenia Rady, które w dużej mierze były poświęcone zagadnieniom rozproszonych źródeł energii, w tym OZE.

Dodatkowo Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego w latach 2008 – 2018 przygotował kilka wojewódzkich dokumentów z zakresu energetyki, tj.:

- *Studium rozwoju systemów energetycznych w województwie lubuskim do roku 2025, ze szczególnym uwzględnieniem perspektyw rozwoju energetyki odnawialnej (2008 r.),*
- *Kompendium Studium jw. (2009 r.),*
- *Strategię Energetyki Województwa Lubuskiego (2013 r.),*

- *Analizę stanu realizacji Strategii Energetyki Województwa Lubuskiego wraz z prognozą rozwoju sektora energetycznego na terenie województwa lubuskiego do 2030 roku (2018 r.).*

Powyższe opracowania zawierają szeroką analizę odnawialnych źródeł energii, przedstawioną w ujęciu regionalnym, a same dokumenty były również przyjmowane przez Sejmik Województwa Lubuskiego.

W odniesieniu do poziomu wykorzystania OZE w regionie, z informacji ujętych w projekcie Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 wynika, że udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem w roku 2018 w województwie lubuskim wyniósł 19,9% co stanowi 9 miejsce w kraju i był to wynik powyżej średniej krajowej, która wyniosła 12,7%.

Należy nadmienić, iż z przeprowadzonej inwentaryzacji w ramach wspomnianej *Analizy stanu realizacji Strategii Energetyki Województwa Lubuskiego*, w latach 2011 – 2016 w województwie znacząco zwiększyła się moc osiągalna w OZE, jak również produkcja energii elektrycznej z OZE, tj. kolejno z 51,1 MW do ok 220 MW oraz z 271 GWh do ok 632 GWh.

Z poważaniem

z up. Marszałka Województwa

Sławomir Kotylak

Dyrektor Departamentu

Departament Infrastruktury i Komunikacji

[podpisano certyfikowanym podpisem elektronicznym]